

Moer zoeken voor dummies

De zwermtijd komt er aan en bij het maken van een kunstzwerm is het handig als je de moer kunt vinden. Tijdens andere inspecties is het vinden van eitjes en larfjes voldoende signaal voor het functioneren van de moer, maar bij de zwermpreventie wil je haar wel persoonlijk ontmoeten. Voor de minder bedreven imkers is het vinden van de moer nogal eens een lastig karweitje. Dit dilemma is dus eigenlijk geen dilemma waarin allerlei overwegingen de revue passeren maar een simpele vraag aan de ervarenen onder ons: hoe vindt ú de koningin?

Verhalen hoe je aan de vliegplank of de stand van de zon zou kunnen zien waar de koningin zich bevindt worden door de ervaren adviseurs naar het rijk der fabelen verwezen.

Bij de voorjaarsinspectie, als de volken nog niet zo groot zijn, kun je de moer merken als je haar tegenkomt. Dat vergemakkelijkt het zoeken naderhand aanzienlijk. Een stift (uni posca) werkt snel en eenvoudig. Elk jaar heeft een eigen kleur, dit jaar is het wit. De moeren van vorig jaar zijn blauw.

Merken en de Apinaut

In Duitsland is een nieuw instrument ontwikkeld waarbij je de koningin merkt met een klein metalen schildje zodat je haar daarna altijd met behulp van de apinaut, een magnetische pen die je 3-5 mm boven de raat houdt, op kunt vissen. De schildjes zijn van roestvrij staal en zuurvast. Ze zijn 0,1 mm dik, moerveilig en geleverd in de kleuren van het jaar. Het is een nieuw product en zou garant staan voor een zachtvaardige manier om de moer uit het volk te halen. Het risico hare majesteit te verwonden is nihil. Een starterskit kost ongeveer €68,-. Voor meer

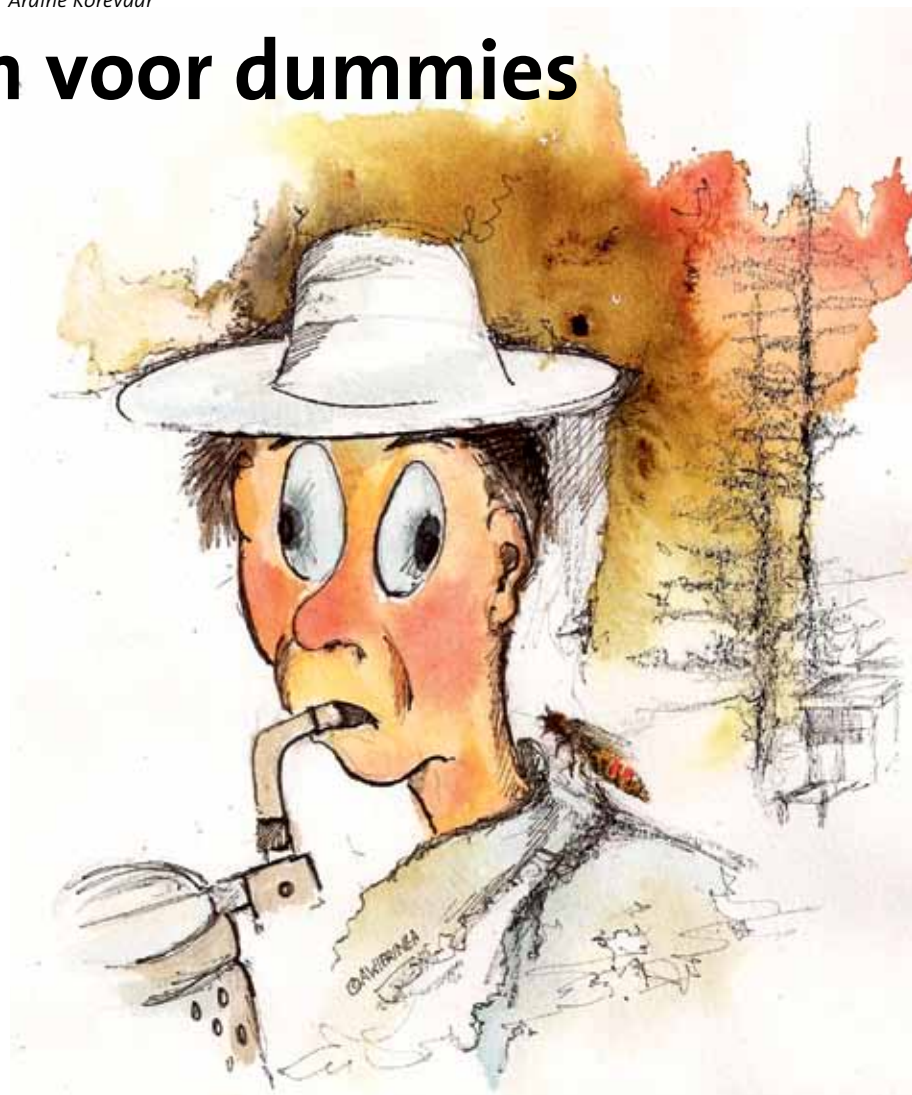
informatie zie adressen onderaan dit artikel. Ook kun je een week voor de kunstzwerm gepland staat, een moerrooster tussen de broedbakken leggen (in theorie is 3 dagen genoeg, maar voor wie moeite heeft eitjes en kleine larfjes te zien is een week wat gemakkelijker) zodat je aan de broedkamer waar zich eitjes en 'kommalarfjes' bevinden kunt zien waar de moer resideert. Dat vermindert het aantal te doorzoeken ramen, als je haar perse nodig hebt, in elk geval met de helft.

De praktijkervaring leert verder:

- Gebruik weinig of geen rook, liever een plantenspuit met water.
- Zet elke broedkamer apart op een omgekeerd deksel en dek hem af met een

doek. De onderste broedkamer kan op de bodem blijven staan. Bedenk dat hier na verloop van tijd alle vliegbijen in terechtkomen die opvliegen bij het werken met de ramen.

- Neem er je gemak van. Ga op een zezamer zitten. Zet de te doorzoeken bak voor je neer en bekijk rustig in een comfortabele houding de ramen. Zorg voor een goede lichtval en vergeet je leesbril niet. Heb je verschillende brillen in gebruik? Je leesbril geeft vaak een rustiger beeld dan een bifocale bril.
- Werk zo rustig mogelijk.
- Je kunt beginnen met het doorzoeken van de onderbak. De moer zit echter vaker in de bovenste broedkamer. Aan beide zijden een kantraam verwijderen geeft werkruimte en kan voorkomen dat de moer na het laatste raam haar toevlucht tot de kastwand neemt. Werk van de ene naar de andere kant van de bak. Er zijn imkers die adviseren om met een raam in het midden van de broedkamer te beginnen, omdat de moer nogal eens

Apinautschildjes in de jaarkleuren verkrijgbaar.

Koningin opgetild met de magnetische pen

voor je uit loopt wanneer je aan de zijkant van de broedbak begint en dan vind je haar op het laatste raam. Maar wees erg voorzichtig met het omhoog halen van de ramen uit het midden. Schuif eerst de belendende ramen iets opzij. Het risico de moer te pletten bij deze actie is zeker niet denkbeeldig.

- De eerste ramen die je onderzoekt, zet je na inspectie in een apart bakje zodat je makkelijker in de bak kunt kijken naar het volgende raam en de moer niet terug kan lopen naar een al onderzocht raam.

- Kijk niet 'gefocused' maar probeer in een globaal overzicht naar de beweging van de bijen te kijken, de beweging van de bijen te 'lezen'. De moer beweegt anders dan de andere bijen en kan omringd zijn door haar hofhouding, als er niet teveel tumult ontstaat tijdens het zoeken. Je kunt het vergelijken met hoe in de krant je eigen familienaam je ineens kan opvallen tussen alle berichten.
- Zeker beginnende imkers twijfelen nog wel eens of de bij die ze zien wel of niet de moer is. Bij twijfel is ze het niet, als je haar ziet is twijfel uitgesloten. Het zien

van de moer geeft meteen zekerheid.

- Lukt het niet, laat de bijen dan even met rust en kijk na 5 minuten waar de bijen het rustigst zijn, aardige kans dat daar de moer zit. Of, als je ze niet hebt afgedekt met een doek, kun je aan het stertselen zien waar je je geluk kunt beproeven.

En slaag je er ondanks deze adviezen toch niet in om hare hoogheid te vinden dan kun je altijd een koninginnenaflieger maken als het volk op twee broedkamers staat. (Zie ook www.imkerpedia.nl/wiki/index.php/Koninginneaflegger).

Slechtigheid

Er blijkt uit de adviezen trouwens dat er een vervelende reden bestaat om je moeren niet te merken. Eén van de imkers meldde dat het merken van teeltmoeren tot het verdwijnen van de gemerkte koninginnen leidde. De niet-gemerkte moeren verdwijnen niet van de stand. Blijkbaar is het zoeken van een niet-gemerkte moer voor de niet-eigenaar-imker dan teveel werk. Niets menselijks is den imker vreemd. Soms is dat jammer.

- <http://apinaut.de/>

- info@apinaut.de (Frank Hacke, Hacke Technik Singenerstrasse 14 78256 Streislingen 07738/939717)

- www.youtube.com/watch?v=OPJzGizx1W4
Een filmpje waarop te zien is hoe de apinaut werkt.

Cursief

Naar Ameland

Rik Oldeven

Jaarlijks wordt onder meer in het Buckfastblad verslag gedaan van de activiteiten betreffende de koninginnenteelt op Ameland en wordt informatie verstrekt over de op handen zijnde inzendingen van bevruchtingsvolkjes. Alles vergezeld van een overzichtelijk tijdpad. Het is in mijn omgeving dan het gesprek van de dag. Of ik ook ga, vraagt men. Ik denk erover na, zeg ik. Dat wekt achterdocht. En dus aanmoediging: transport via de vereniging, zorgvuldige behandeling, de goede resultaten van het afgelopen jaar, de uitstekende darrenlijn.

Goed, goed, maar wat mijn collega's niet of nauwelijks weten, is dat ik niet zo handig ben. En dat met name op het gebied van het madurodamimkeren, waar de activiteit van de koninginnenteelt mijns inziens op neer komt. Van het gepriegel met teeltkastjes kan ik buitengewoon zenuwachtig worden. Die moeten bijvoorbeeld voorzien zijn van een darrenroostertje aan de binnenkant van de vliegopening. Een heel gepruts.

Als ik mijn vier kastjes Adamsgewijs gegroepeerd in de bekende pakketconstellatie aflever, ziet een van mijn collega's dat ik de dekplaat van het pakket met één schroef heb vastgezet. Dat kan dus gaan draaien, zegt hij kritisch. Zo op het spoor gekomen van mijn technisch onvermogen gaat hij door met zijn controle. Genoeg bijen? Genoeg voer? Welk voer? Maatregelen om verkleving te voorkomen? Darrenrooster? Jazeker, darrenrooster! Even met de vijl doorgegaan? Hoezo? Een beetje flink uitgevallen koningin moet er ook door kunnen. Voor de bruidsvlucht, weet je wel? Tergend allemaal.

Op weg naar huis begin ik mij af te vragen of er wel koninginnen in mijn kastjes zitten! De uitgelopen doppen zagen er perfect uit. Maar ja, wat is perfect? Ik vrees dat ik drie zware weken tegemoet ga. Beste collega, als je nog eens wat weet ...